

Q&A Webcast 21 juni 2023

1. Vragen m.b.t. indexatie/toeslagverlening

- 1.1 De indexatie (voor actieven, niet actieven en pensioengenieters) was dit jaar lager dan de inflatie, en lager dan bij andere fondsen (zoals het ABP), terwijl de beleidsdekkingsgraad hoger was. Wat zijn de achtergronden hiervan, en wordt een deel van de ruimte van de beleidsdekkingsgraad gereserveerd voor overgang naar het nieuwe pensioenstelsel? Klopt het dat de ruimte die de beleidsdekkingsgraad geeft voor indexatie, of het vermijden van pensioenrisico's, daar dan niet meer beschikbaar voor zijn?

Voor indexatie gelden wettelijke regels. Indexatie is voorwaardelijk en hangt altijd af van de financiële positie van het pensioenfonds. Andere overwegingen kunnen ook een rol spelen bij het indexatie besluit, het is aan het bestuur van het fonds om dit evenwichtig af te wegen.

Het bestuur van SPTN heeft de pensioenen per 1 januari 2023 verhoogt met 9,19%. Tijdens de webcast is toegelicht dat het pensioenfonds geen gebruik heeft gemaakt van de versoepelde indexatieregels, waarmee het tot 12,45% zou kunnen indexeren, vanwege de overstap naar een nieuw pensioenstelsel over enkele jaren en het beschikbaar houden van voldoende buffers hiervoor. Hetgeen wordt versterkt door de economische onzekere tijden en het volatiel zijn van de financiële markten. Het bestuur heeft daarom ingezet op een evenwichtige en toekomstbestendige indexatie. Het ABP heeft echter wel gebruik gemaakt van de tijdelijk versoepelde indexatieregels en kon daarom wel met een lagere dekkingsgraad een hogere indexering realiseren.

2. Vragen m.b.t. het nieuwe Pensioenstelsel

- 2.1 Wat zijn de gevolgen van de nieuwe pensioenwet m.b.t. nabestaanden pensioen; zowel voor kind(deren) als partner? Bestaat deze nog in nadere vorm en hoe ziet deze eruit?
*Ja, er is nog steeds een partnerpensioen in de nieuwe pensioenwet, maar het gaat er wel anders uitzien. Bij overlijden voor de pensioendatum gaat het helemaal via een verzekering geregeld worden. Je kunt daarbij denken aan een brandverzekering. Je betaalt een premie. Overlijdt je niet (of is er geen brand) dan is de premie weg. Mocht je wel overlijden dan wordt er een partnerpensioen toegekend aan je nabestaande.
De berekeningswijze wordt ook wat anders. Het wordt nu een bepaald percentage van je salaris, in plaats van je salaris verminderd met de AOW.
Voor overlijden na pensioendatum kun je op pensioendatum uit je persoonlijke potje (waar je inleg ingaat) een partnerpensioen aankopen. Daar leg je voor in en dat is eigenlijk niet anders dan het nu is. Nu spaar je daar ook voor.
Reeds gespaarde partnerpensioenen blijven overigens in tact.*
- 2.2 Wat is het idee van het beleggen van kleinere potjes? Het risico wordt groter omdat het risico minder gespreid kan worden. Juist om die reden is gekozen voor de collectieve uitkeringsfase. Het wordt niet alles of niets, wat uiteindelijk resulteert in niets, vergelijkbaar met casino pensioen. Vindt het Thales Pensioenfonds ook dat het nieuwe pensioen een casino pensioen is, wat resulteert dat heel veel werknemers niets zullen overhouden?
Nee. Er zijn wel zeker risico's in het nieuwe stelsel, maar momenteel is er ook al sprake van een CDC-regeling, dus ook in de huidige situatie kan er gekort worden. Daarnaast wordt er een buffer ingericht om de grootste risico's te beperken.
- 2.3 Van het fonds zal worden verwacht de nieuwe pensioenregeling zoals door de sociale partners overeen gekomen, uit te voeren. Daarbij dient zij rekening te houden met de belangen van de gepensioneerden en slapers. Het gaat, bij het "invaren" immers om de evenwichtige belangen van alle deelnemers. In hoeverre gaat het pensioenfonds, tijdens het tot stand komen van de nieuwe pensioenregeling, de belangen van de "niet-actieven" verdedigen om potentieel inbreuk op de aanspraken te voorkomen?
Evenwichtigheid is een heel belangrijk criterium, dat door sociale partners goed onderbouwd moet worden, alsook door het fonds en VO beoordeeld moet worden. Ook de externe toezichthouder, De Nederlandsche Bank, moet instemmen met de gemaakte afspraken.
- 2.4 Overweegt het pensioenfonds ook om niet in te varen? Wat zijn dan de risico's?
Het Fonds en de sociale partners zijn voornemens om wel in te varen, definitieve besluitvorming hierover moet nog plaatsvinden. Niet invaren kan er voor zorgen dat er verschillende administraties gehanteerd moeten worden met hogere kosten tot gevolg. Daarnaast kan niet invaren minder goed uitpakken voor deelnemers en gepensioneerden.
- 2.5 Wat is de impact van het nieuwe pensioenstelsel voor de deelnemers kort voor pensioengerechtigde leeftijd?
*De bedoeling is dat het fonds per 1 januari 2026 overgaat naar het nieuwe contract. Per die datum zullen de pensioenaanspraken omgezet worden naar een persoonlijk pensioenvermogen.
Gepensioneerden zullen toetreden tot de collectieve uitkeringskring.
Alle deelnemers zullen voor die datum een overzicht krijgen met de aanspraken die ze hadden en de vermogens en uitkeringen die ze onder het nieuwe systeem gaan krijgen.*

Er moet nog veel ingevuld worden om tot een definitief pakket te komen. Eerst zijn er veel berekeningen nodig en er moet ook beslist worden hoe het dekkingsgraadoverschot dat er nu is verdeeld gaat worden over de deelnemers.

- 2.6 Bij pensionering komen alle individuele potjes in 1 pot (zie presentatie)?
Hoe werkt het dan met de individuele beleggingsstrategieën? Of gelden deze strategieën alleen bij pensioen opbouw?
Bij een collectieve uitkeringsfase worden de pensioenpotjes van gepensioneerden samen belegd. Stijgingen en dalingen van de pensioenen zijn voor alle gepensioneerden gelijk. Dit houdt in dat als iemand pensioneert hij of zij toetreedt tot een collectief. Binnen dit collectief is er één beleggingsbeleid en risico's worden met deze groep gedeeld.
- 2.7 Is individualisering van het nieuwe stelsel wel de juiste richting?
Individualisering biedt ruimte voor verschillende keuzes, belangrijke risico's zullen in het nieuwe stelsel echter nog steeds collectief gedeeld worden.
- 2.8 Bij de vorige info verstrekking in Oktober 2022 werd gemeld dat iedereen (gepensioneerden + niet gepensioneerden) zouden gaan "invaren". Nu blijkt dat gepensioneerden in "Centrale pot" worden opgenomen. Dat betekent dan dat gepensioneerden niet meer invaren in nieuwe stelsel??
Sociale partners en fondsbestuur zijn voornemens om in te varen, dit geldt zowel voor actieven als gepensioneerden. Definitieve besluitvorming over invaren moet nog plaatsvinden.
- 2.9 Een vraag over de collectieve onderdelen.
Zou dit niet betekenen dat de mensen die ervoor kiezen meer risico te nemen wat betreft investeren (Ik hoorde dat die zelf gekozen mag worden als het goed is) en hiermee een hoger percentage rendement creëren, benadeeld worden omdat mensen die minder risico nemen, een lager percentage hebben. Als dit zo is, verwacht ik dat hierdoor niet veel mensen een hoog risico willen leiden als dit collectief uiteindelijk in een pot wordt gestopt.
Excuses als ik het misschien verkeerd begreep, maar zo zie ik dit nu.
Indien in de opbouwfase gekozen kan worden voor verschillende risicoprofielen dan zal dit leiden tot verschillende resultaten per profiel. Deze verschillende resultaten zullen dan ook persoonlijk toebedeeld worden.
In de uitkeringsfase zal het opgebouwde pensioenvermogen worden omgezet in een persoonlijke pensioenuitkering. In de uitkeringsfase zal er collectief worden door belegd en hebben alle gepensioneerden dus een gelijke indexatie.
- 2.10 Hoe garandeer je een dekkingsgraad als deelnemers individuele beleggingskeuzes kunnen maken?
In het nieuwe pensioenstelsel bepaalt de dekkingsgraad niet langer of uitkeringen worden verhoogd of verlaagd en wordt de dekkingsgraad daarmee een stuk minder relevant. Alleen voor fondsen die niet invaren in het nieuwe stelsel blijft de dekkingsgraad een graadmeter.
- 2.11 Wanneer ontvangen de pensioendeelnemers hun individuele berekening?
De berekening vindt plaats van tevoren en op het conversiemoment. Gedacht wordt aan 1-1-2026.
- 2.12 Welke mogelijkheden heeft de SPTN om in het belang van een evenwichtige uitvoering voor alle deelnemers, af te wijken van de Pensioenregeling zoals die door de sociale partners van Thales Nederland wordt afgesproken?

Het pensioenfonds kan de opdracht niet aanvaarden. Dan moeten de sociale partners terug naar de tekentafel.

- 2.13 In hoeverre gaat de SPTN, tijdens het tot stand komen van de nieuwe pensioenregeling, de belangen van de “niet-actieven” verdedigen om potentieel inbreuk te voorkomen?

Het pensioenfonds zal de belangen van alle groepen deelnemers wegen.

- 2.14 Wat is het resultaat van de enquête “Risicobereidheid”?

Enkele belangrijke uitkomsten van het risicopreferentie onderzoek zijn toegelicht in de webcast van 21 juni 2023. Uit het onderzoek kwam onder andere naar voren dat de risicopreferentie meer defensief is en minder offensief in de oudere leeftijdsgroepen (zie bijgaande slide). Ten opzichte van andere onderzochte fondsen wil de populatie van Thales iets meer risico nemen met pensioenbeleggen.

In het onderzoek is tevens gevraagd naar de voorkeuren van deelnemers ten aanzien van maatschappelijk verantwoord beleggen. Hieruit kwam naar voren dat de deelnemers klimaatverandering, biodiversiteit en gezondheidszorg belangrijke thema's vinden om rekening mee te houden in het beleggingsbeleid. De deelnemers hebben hun voorkeuren opgegeven. Het bestuur zal deze input meenemen bij de vormgeving van het beleggingsbeleid en de overstap naar het nieuwe stelsel.

- 2.15 Hoe wordt per individuele deelnemer vastgesteld wat zijn of haar opgebouwde rechten zijn?

Er wordt vastgesteld aan de hand van het opgebouwde recht wat de bijbehorende individuele voorziening is. Afhankelijk van hoe besloten wordt de buffer te verdelen wordt dit verhoogd met een stukje van de buffer. Dit leidt tot het persoonlijke vermogen.

Op het moment van daadwerkelijk invaren wordt dat opnieuw vastgesteld aan de hand van de dekkingsgraad en de rentestand op dat moment.

- 2.16 Op welke wijze worden de in het verleden gemiste indexaties, het herstellen van doorgevoerde korting opgenomen in het opgebouwde recht c.q. de nieuwe aanspraken?

In de maatstaven waarnaar gekeken moet worden (netto profijt en UPO-bedragen) moet rekening gehouden worden met het beleid uit de ABTN en de huidige achterstand. Er wordt een toekomstgerichte doorrekening gemaakt van het huidige systeem en het nieuwe systeem, waarbij dus in het huidige systeem de lat wordt meegenomen. Dit komt dus in de vergelijking tot uitdrukking.

Daarnaast kan het fonds overwegen nu nog een extra indexatie toe te kennen. Als dat wordt gedaan moet ook bekeken worden hoe dat voor verschillende generaties uitpakt.

De wet stelt dat er voor het afdekken van toekomstige risico's een buffer moet worden aangelegd.

- 2.17 Wat zegt de wet t.a.v. de aan te leggen buffers?

Er is 1% nodig voor MVEV (minimaal vereist eigen vermogen). Daarnaast is er geld nodig voor een stroppenpot en een operationele reserve. Voor de eerste zou aan 1% gedacht kunnen worden. Per saldo zal 2%-3% afgezonderd moeten worden. Dat is stukken minder dan in het huidige systeem.

Wanneer deze buffers worden vastgelegd nog voordat de individuele aanspraken zijn vastgesteld gaat dit zeker ten koste van de hoogte van de nieuw toe te kennen aanspraken. Het verdient de voorkeur om allereerst de individuele aanspraken vast te stellen om pas daarna vast te stellen of en hoe groot de ruimte voor die buffer is en of deze dan voldoet aan de werkelijk gestelde buffereis. Zo niet dan moet daarna het bestuur een evenwichtige afweging maken.

De volgorde is andersom: eerst afzonderen noodzakelijke (wettelijk verplichte) buffers

Evenwichtigheid is een heel belangrijk criterium, dat zowel door sociale partners onderbouwd, als door het fonds en VO beoordeeld moet worden.

Op enig moment is in de wet vastgelegd, en wellicht nog steeds, dat met name de jongere deelnemer de mogelijkheid wordt geboden om van het pensioenfonds geld te lenen voor het opbouwen van een extra pensioen zodat dit dan risicovoller kan worden belegd met als resultaat een hoger rendement. Echter, bij een negatief resultaat zou dan het verlies worden gedekt vanuit de buffers van het fonds en niet vanuit de aanspraken van de betreffende deelnemer. Dit kan niet de bedoeling zijn. Het risico dat gepaard gaat met de wens van de jongere om een hoger rendement te behalen wordt daarmee afgewend op de andere deelnemers.

2.18 Is deze mogelijkheid in de wet nog steeds mogelijk?

Ja.

2.19 De SPTN, en liever nog de sociale partners, zou(den) dit niet moeten willen. Wat is het standpunt van de SPTN?

Sociale partners hebben aangegeven dit niet te willen. Ook het bestuur van SPTN is hier geen voorstander van.

Vragen m.b.t. Opname bij aanvang van het pensioen: Een van de mogelijkheden die de nieuwe wet kent is het, bij aanvang van het pensioen, ineens opnemen van een deel van het beschikbare pensioen. Ter indicatie is 10% genoemd. Hierdoor worden middelen aan de belegde gelden onttrokken en daarmee de worden beleggingsrisico's op een kleinere "pot met geld" afgewenteld. Het is niet ondenkbaar dat dit jaarlijks een behoorlijk bedrag kan worden.

2.20 Hoe wordt voorkomen dat dit ten koste gaat van "de anderen"? Wordt dit dan op basis van het totaal verder begrenst? Wat is het standpunt van de SPTN?

Je mag het wettelijk niet begrenzen, je moet de mogelijkheid tot maximaal 10% bieden.

In het huidige stelsel worden t.b.v. de berekeningen, voor (1) het vaststellen van de premie, (2) het vaststellen van de Verplichtingen en (3) het vaststellen van de indexatie, parameters gehanteerd die verplicht zijn gesteld vanuit de Commissie Parameters en/of de DNB.

2.21 In de media wordt de suggestie gewekt dat de Premie in procenten vastligt. Betekent dit dat de premie niet langer kostendekkend zal hoeven te zijn?

De premie is per definitie kostendekkend in het nieuwe systeem.

Premie komt in het persoonlijke potje, rendeert en daar worden uiteindelijk pensioenuitkeringen voor aangekocht.

2.22 Hoe wordt vastgesteld of het premiepercentage voldoende is om toch nog een goed pensioen op te bouwen?

Er zijn zogenoemde premie ambitieberekeningen uitgevoerd.

2.23 In hoeverre is er nog sprake van "Verplichtingen" versus "Aanwezig Vermogen" (Dus van een dekkingsgraad c.q. beleidsdekkingsgraad)?

In het nieuwe systeem is er geen dekkingsgraad meer.

2.24 Welke risico's worden in het kader van de WTP verplicht gesteld om af te dekken?

Micro-langlevensrisico tijdens opbouw- en uitkeringsfase

Macro langlevensrisico optioneel tijdens opbouwfase via risicodelingsreserve

2.25 Hoe wordt de omvang van de vereiste buffers bepaald?
*Zie boven (vraag 2.17): minimaal vereist eigen vermogen, stropenpot, operationele reserve
Voor de risicodelingsreserve zullen varianten worden doorgerekend om te kijken wat een passende omvang is (geen “dood” geld, voldoende om uitkeringen aan te vullen).*

2.26 Wordt het pensioenfonds (wederom) verplicht eerst te voldoen aan de nodige buffers om pas daarna ruimte te hebben voor het aanpassen van de pensioenen?
Ja.

2.27 Of is dat een iteratief proces bij het vaststellen van de individuele aanspraken? (Het gaat hier om de balans tussen buffers en aanspraken)
Klopt.

2.28 Gaat het vaststellen van de hoogte van de compensatie net zoals bij de buffers? Van te voren apart gezet? Of is dit een iteratief proces bij het vaststellen van de individuele aanspraken?
Dat kan op verschillende manieren. Apart zetten in een compensatiedepot. Direct uitkeren op het in te varen vermogen, of financieren via de premie. Het kan zelfs buiten de pensioensfeer om.

Er is, zeker in de eerste kamer, veel te doen geweest over de inbreuk op het eigendomsrecht. Daarbij wordt verwezen naar de Europese wet en regelgeving de EVRM (Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens). Bij eventuele rechtszaken zal de Nederlandse rechter niet toetsen tegen de grondwet en dus moet je dan naar het Europese Hof van Justitie. Deze toetst dan op basis van de EVRM.

Daarbij wordt drie belangrijke uitgangspunten gehanteerd

- Is er een wettelijk kader
- Wordt er ja of nee proportioneel inbreuk gemaakt op het eigendomsrecht
- Is er een redelijk alternatief

Om rechtszaken te voorkomen zal er dus sprake moeten zijn van een evenwichtige regeling?

Dat klopt.

2.29 Is er al een transitieplan voor de overgang naar het nieuwe stelsel? Zo ja, kan dit met de deelnemers gedeeld worden?
Nee, nog niet, beoogd is 1-1-2024 (1-12-2023 in concept).

2.30 Wat is de beoogde ingangsdatum voor het nieuwe stelsel voor het Thales pensioenfonds?
*De bedoeling is dat we per 1 januari 2026 overgaan naar het nieuwe contract. Per die datum zullen de pensioenaanspraken omgezet worden naar een persoonlijk pensioenvermogen.
Gepensioneerden zullen toetreden tot de collectieve uitkeringskring. Alle deelnemers zullen voor die datum een overzicht krijgen met de aanspraken die ze hadden en de vermogens en uitkeringen die ze onder het nieuwe systeem gaan krijgen.
Er moet nog veel ingevuld worden om tot een definitief pakket te komen. Eerst zijn er veel berekeningen nodig en er moet ook beslist worden hoe het dekkingsgraadoverschot dat er nu is verdeeld gaat worden over de deelnemers.*

2.31 Hoe wordt in de toekomst gecommuniceerd over de invoering van het nieuwe stelsel? De gemaakte keuzes, beleggingsbeleid, solidariteitsreserve, keuze mogelijkheden voor deelnemers, en dergelijke.
Dat komt via diverse kanalen (intranet, website van het pensioenfonds). De werkgever zal communiceren, de COR, het pensioenfonds. Het pensioenfonds zal deelnemers op de hoogte houden via de website en ook periodiek via een webcast.

2.32 Wordt er gekozen voor een solidaire of flexibele premieregeling?

*Sociale partners hebben een voorlopige keuze gemaakt voor de flexibele premieregeling met collectieve elementen. Het flexibele contract kun je vergelijken met de huidige DC-regelingen in de markt. Er wordt belegd o.b.v. life cycles (risico afbouwen naarmate een deelnemer ouder is). Er is in principe sprake van doorbeleggen na de pensioendatum (variabele uitkering). Deelnemers kunnen voor verschillende beleggingsprofielen kiezen en hebben shoprecht op de pensioendatum voor een vaste uitkering (of variabel als default vast). Er is dus sprake van **keuzevrijheid**.*

Maar er zijn solidaire elementen mogelijk. En daar is bij Thales voor gekozen. Zo is er gekozen voor een collectieve uitkeringsfase.

2.33 Voor een collectieve uitkeringsfase?

Collectieve uitkeringsfase

Wat houdt dit in?

De pensioenpotjes van gepensioneerden worden samen belegd.
Stijgingen en dalingen van de pensioenen zijn voor alle gepensioneerden gelijk.

AON

Er is gekozen voor een collectieve uitkeringsfase. Dat houdt in dat als iemand pensioneert hij of zij toetreedt tot een collectief. Binnen dit collectief is er één beleggingsbeleid en risico's worden met de groep gedeeld.

Twee dingen zijn daarbij van belang:

- *Gelijke verhogingen en verlagingen. Er is één beleggingsbeleid en rendementen worden met elkaar gedeeld, zodanig dat iedereen dezelfde bij- of afschrijving op zijn of haar pensioenuitkering krijgt (en dus niet het persoonlijke rendement op het persoonlijke potje). Dit is makkelijker uit te leggen (niet je buurman die ook bij Thales heeft gewerkt krijgt 3% verhoging en jij 2%, omdat je net wat jonger bent)*
- *Door risico's met elkaar te delen, kun je met elkaar het (micro)-langlevenrisico opvangen en voorkomen dat deelnemer die erg lang leven een flinke daling van hun uitkering voor hun kiezen krijgen.*

Met een collectieve uitkeringskring wordt voorkomen dat de uitkering van een gepensioneerde steeds volatieler wordt.

Juist het delen van risico's was een belangrijk gegeven voor de werkgever en de COR ziet veel meerwaarde in een uitkeringscollectief.

*Daarnaast is het mogelijk om in het flexibele contract een **risicodelingsreserve** aan te houden. Deze reserve kan bijvoorbeeld gebruikt worden om de uitkering, als er in een jaar sprake is van een daling, aan te vullen. Door deze collectieve elementen kunnen we zorgen voor een zo goed mogelijk pensioen, maar Thales biedt toch de keuzevrijheid, wat met name jonge deelnemers aanspreekt.*

We zouden kunnen concluderen dat een collectieve variant van het flexibele contract het meest lijkt op de regeling die we nu kennen, de CDC-regeling.

2.34 Hoe krijgen de deelnemers (actief en niet actief) inzicht in de consequenties van de mogelijke keuzes? (nieuwe pensioenplanner?)

De planner geeft inzicht en een hoger pensioenbewustzijn. In de portal/planner kun je zien wat de hoogte is van uw opgebouwde pensioenaanspraken op dit moment zijn en wat je in de toekomst kunt bereiken. Tevens kan gekeken worden naar de verschillende keuzemogelijkheden ten aanzien van je pensioen en de consequenties van deze keuzes (bijv. het vervroegen van pensioen, AOW compensatie, hoog-laag uitkering, uitruil van ouderdomspensioen en partnerpensioen of vice-versa). Op dit moment is het alleen mogelijk voor actieven om gebruik te maken van de "planner". We zijn er op dit moment mee bezig om dit ook voor niet-actieven te realiseren. Echter kunnen zij tot die tijd gebruik maken van een service-berekening welke opgevraagd kan worden bij onze pensioenuitvoerder.

3. Overige vragen

3.1 Ik heb me nooit zo verdiept in het pensioen. Wat opvalt is dat er op het uniform pensioenoverzicht een pensioenleeftijd van 68 jaar staat. Ik ben altijd in de veronderstelling geweest dat dit gelijk aan de AOW leeftijd was, voor mij dus 67 jaar. Hoe zit dit?

De AOW-gerechtigde leeftijd is niet voor iedereen gelijk. Inmiddels is wel bekend dat deze in stappen wordt verhoogd en ligt nu op 66 jaar en 10 maanden en volgend jaar, in 2024, is dat 67 jaar.

Voor pensioenregelingen schrijft de overheid per 01-01-2018, een standaard pensioenrichtleeftijd voor van 68 jaar. Een eerdere pensioenrichtleeftijd is toegestaan, maar dan moet wel de jaarlijkse pensioenopbouw worden verlaagd. Omdat ook de AOW-leeftijd steeds verder omhoog gaat, heeft het fond, in aansluiting op PME, ervoor gekozen om de pensioenrichtleeftijd te verhogen naar 68 jaar, met maximale opbouw. Uitvoeringstechnisch is het ook makkelijker om voor iedereen dezelfde leeftijd te gebruiken.

Destijds zijn alle bestaande aanspraken met een eerdere pensioendatum omgezet naar aanspraken vanaf 68 jaar. Deze bestaande aanspraken zijn destijds actuarieel verhoogd vanwege de latere ingangsdatum. De aanspraken vanaf 68 jaar zijn hoger geworden. Maar wel met de mogelijkheid om het pensioen te vervroegen, dus ook om het pensioen gelijktijdig met de AOW in te laten gaan.

3.2 Wat zou een goed moment kunnen zijn om mijn pensioen, opgebouwd bij vorige werkgevers, over te laten zetten naar Thales? Is het überhaupt een goed idee om elders opgebouwd pensioen bij oude werkgevers over te laten zetten naar het Thales pensioenfonds?

Indien je het pensioen opgebouwd bij vorige werkgevers wilt overdragen, kun je bij Pensioenfonds Thales Nederland een verzoek tot waardeoverdracht indienen. Op dat moment zal de procedure tot waardeoverdracht in gang worden gezet. Pensioenfonds Thales Nederland vraagt een opgave op van de opgebouwde pensioenaanspraken bij de oude pensioenuitvoerder(s). Aan de hand daarvan zal Pensioenfonds Thales Nederland een offerte voor de waardeoverdracht toesturen. Als je hiermee akkoord gaat, wordt de waardeoverdracht afgerond. De procedure van waardeoverdracht kan ongeveer een jaar in beslag nemen.

3.3 Could you please organize a session in English to explain in detail to the English-speaking colleagues at Thales what is the impact of the new pension scheme? Thanks.

Each year, the content and format of the webcast will be reviewed. We cannot make any advance commitments as to whether the webcast will take place in English in the future.

We will take your question into account when organizing the webcasts in the future.

3.4 Bij enquête zie ik een groot aantal respondenten tussen 55 en 70. Betekent dit dat het Thales pensioenfonds een "grijs" fonds (relatief veel ouderen t.o.v. jongeren)?

Deelnemers van het fonds zijn onder te verdelen in drie subgroepen: actieve deelnemers (werkzaam bij Thales), gepensioneerden en slapers (het opgebouwde pensioen is nog aanwezig bij Stichting Pensioenfonds Thales Nederland maar deze deelnemer heeft geen dienstverband meer bij Thales Nederland).

Ondanks dat in de afgelopen jaren de gemiddelde leeftijd is gedaald, blijft deze voor vrouwen rond 43 jaar en voor mannen 46 jaar. De gepensioneerden zijn minimaal 55 jaar en ouder.

3.5 Ik probeer de webcast te volgen, maar de verbinding op mijn Thales Laptop is niet stabiel genoeg. Beeld schokt, of staat stil, geluid valt weg. Helaas niet te doen.

Kan ik dit ook terugkijken?

De webcast is opgenomen en kan worden teruggekeken. Hiervoor verwijzen wij je naar de website: www.thalespensioenfonds.nl.

3.6 Omtrent het beleggingsbeleid. Wat zijn de grootste fondsen waar in belegd wordt?

Om de beoogde pensioenuitkeringen op korte en lange termijn veilig te stellen wenst het bestuur de toevertrouwde middelen op een verantwoorde en solide wijze te beleggen. Daarbij moeten de beleggingen voldoen aan kwantitatieve beginselen van veiligheid, kwaliteit en spreiding van risico's. In lijn hiermee is de doelstelling van het beleggingsbeleid:

“het op lange termijn realiseren van een zo hoog mogelijk rendement uitgaande van de strategische asset allocatie bij een acceptabel risico, rekening houdend met de verplichtingenstructuur van het pensioenfonds”.

In het [Beleggingsplan](#) kun je meer lezen over de uitgangspunten van het beleggingsbeleid en de beheersing van beleggingsrisico's.